

Smotra Dalmatinska

La Rassegna Dalmata

DODATAK
Objavitelju Dalmatinskomu

SUPPLEMENTO
all'Avvisatore Dalmato

Cijena je na godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku kr. 10, samom Objavitelju Dalmatinskomu kr. 6, samoj Smotri Dalmatinskoj kr. 6. Na polugodište i na tri mjeseca plaća se u razmjeru. Pojedini brojevi „Objavitelja Dalmatinskoga“ stoje 10 para a pojedini brojevi „Smotri Dalmatinske“ isto 10 para. Zasadeni brojevi 1 para 20.

Plaćanja za predbrojbu uz koja nema dodatnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; plaćanja za uvrstbe uz koja nema prilične pretplate, biti će povraćena. — Pretplate se šalju postovom ili na uticunima. — Inkopisi se ne vraćaju. — Neprijava se i sama ne vraćaju.

Pisma i novele treba slati Uredu Dalmatinskog Objavitelja u Zadru.

Za uvrstbu Oglasa u zadnji stranici valja se obratiti istom Uredu.

Prezzo d'associazione per un anno: per l'„Avvisatore Dalmato“ e la „Rassegna Dalmata“ per la Monarchia A.-U. cor. 10, per l'„Avvisatore Dalmato“ soltanto cor. 6, per la „Rassegna Dalmata“ soltanto cor. 6. emesse e timbrate in proporzione. Un singolo numero dell'„Avvisatore Dalmato“ costa cent. 10, un singolo numero della „Rassegna Dalmata“ cent. 10. Numeri retratti cent. 20.

Domande d'abbonamento senza il relativo importo non vengono prese in considerazione; domande per inserzioni non accompagnate da un'anticipazione corrispondente, vengono respinte. — Abbonamenti ed anticipazioni si spediscono mediante assegno postale. — Annonciati non si restituiscono. — Lettere non affrancate si respingono.

Corrispondenze e denari sono da indirizzarsi all'„Ufficio dell'Avvisatore Dalmato“ in Zara.

Per i serzioni degli Avvisi nell'ultima pagina rivolgeri allo stesso ufficio.

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

SI PUBBLICA AL MERCOLEDI ED AL SABATO

RAT.

Telegraphen Korrespondenz-Bureau.

Izvjestaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 6. Službeno se objavljuje:
6. septembra 1916.
Istočno bojište:
Fronta protiv Rumunjske.
Osim bojeva između pomaknutih izvišničkih odjeljaka, nije bilo osobitih događaja.
Vojna fronta generala konjice Nadvojvode Karla Frana Josipa:
Na našoj karpatskoj fronti neprijatelj je jučer ponovio svoje žestoke napade. Osim teško postignutih malih uspjeha, propadose svi neprijateljevi pokuši, da steče zemljišta. U prostoru istočno od Halića boj se bio sa najvećom ogorčenosti. Poslije više uzaludnih navala, uspije napokon protivniku da utisne ovaj komad fronte.

Vojna fronta princa Leopolda Bavarskog:
Istočno od Zloczowa neprijateljski napadi, koji su se razvili poslije najžešće artiljerijske pripreme, skršise se što u našim zaprekama, što u našoj zapornoj vatri. Na ostaloj fronti, osim umjerene vatre artiljerije i sprava za bacanje mina, nikakvih osobitih događaja.

Talijansko i jugo-istočno bojište:
Ništa važno.
Zamjenik poglavice generalnog štaba v. Höfer podmaršal.

Događaji na moru:
Dana 4 septembra u večer jedna od naših eskadriljodiplana osula je vrlo uspješno bombama vojne namjene u Mlecima i Gradu. Jedan se idroplan nije povratio.

Zapovjedništvo flote.

BEČ, 7. Službeno se javlja:
7. septembra 1916.
Istočno bojište:
Fronta protiv Rumunjske.

Kod Olah Toplice povukosmo naše čete, da izbjegnemo prijetecem zaobilaznju, na visove zapadno od toga mjesta. Inače stanje se nije promijenilo niti je bilo osobitih događaja.

Fronta generala konjice Nadvojvode Karla Frana Josipa:

Više vrlo žestokih napada, što je neprijatelj preduzeo jučer na našu karpatsku frontu, odbijeno je dijelom poslije ogorčenih bojeva iz bliza, dijelom protunapadom a sa teškim gubicima po neprijatelja. Jugo-zapadno od Fundul Moldovi našim smo napadom osvojili blockhaus uporišta, u je 88 neranjenih momaka palo zarobljeno u naše ruke. Između Zlate Lipe i Dnjestra smjestili smo se, u svezi sa jučer opisanim bojem, u već pripremljenu poziciju.

Karakterne crte bitaka staroga doba

(Nastavak i s raskat vidi broj 70).

On nije mogao veću masu ni odvojiti, jer bi oslabio glavnu bojnicu. Nu on je tvrdo bio uvjeren, da će ova šaka boraca moći odbiti napad konjice protivničke. Tako je i bilo. 4200 praćkeša i lukonosca Pompejevih bili su iskasapljeni kao ovnovi. Konjicu su ovih 6 kohorata Cesarevih tako odbile, da se ona nije više vraćala da ponovi napad.

Ova energično izvedena demonstracija od strane Cesara, skupo je stala Pompejevu vojsci.

Savjet S. Triaria, kojeg je Pompej poslušao, i po njemu naredio, da vojska dočeka protivnika na mjestu, sam Cesar veoma osugnuje. Na svaki način, Cesar ima u ovom pravu. Ne treba hladiti duh kod vojske. Inicijativu napada prvo treba da ima napadač — brojno jači; a ovo je i bio Pompej.

Nu savjet S. Triaria, nije bio od odsudnog uticaja po neuspjeh Pompejev. Mi smo izložili kako su Pompejevci hladnokrvno dočekali napad Cesarevaca. Mirno stojeći na odredjenom mjestu, dočekali su protivnika hladnokrvno. Šta više oni su kod Cesarevih vojnika stvorili i iznenagjenje. Kretajući se k njima Cesarevi se vojnici začude: za što se ne kreću Pompejevci? Vojnici Cesarevi videći ovo, stanu da se odmore i da se priberu za dalji svoj rad. Čekajući da se Pompejevci krenu, uvjere se da se ovi neće ni maći sa svojih mjesta. Poslije malene kolebljivosti, Cesarevi se riješe da pogu k njima. I Pompejevci i Cesarevi bili su borci na svom mjestu. I jedni i drugi nijesu se pokolebali. Borba se počne, i u prvo vrijeme, rezultat nije bio znatan kod napadača. Docnije se tek vidio uspjeh. Dakle je i ovaj iznenagjenje uzrok neuspjehu Pompejevom, kao što je to isto bilo i kod Kane.

Bitka kod Farsala trajala je nekoliko sati. Poslije ovoga vremena od 45.000 Pompejevih boraca izgubilo

Neprijateljski napadi istočno i jugo-istočno od Brzezany ne postigoše nikakvih uspjeha.

Vojna fronta princa Leopolda Bavarskog:
Kod vojske generala pukovnika Böhm-Ermollia naša je vatra osujetila pojedinačke neprijateljeve pokušaje da napada. Na ostaloj fronti obostrana umjerenata artiljerijska paljba.

Talijansko bojište:
U području Gorice naša je artiljerija bombardovala prelaze preko Sače, dok je neprijatelj pucao na naše pozicije kod Lokve i na više mjesta u dolini Vipave. Na fronti Val Sugane odbismo ukratko talijanska izvišnička odjeljenja, koja su, praćena jakom vatrom, išla prema Civaronu.

Jugo-Istočno bojište.
Stanje se nije promijenilo.

Izvjestaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 6. Wolff-Bureau javlja:
Veliki glavni stan, 6. septembra.

Zapadno bojište:
Bitka na obje strane Somme nastavlja se sa nesmanjenom žestinom: napada 28 što engleskih što francuskih divizija. Sjeverno od Somme njihovi su novi napadi krvavo odbijeni. Na malim tačkama neprijatelj je stekao zemljišta; Clery je u njegovim rukama. Južno od rijeke, u pješadijskim bojovima, što se sad amo sad tamo pomiču, pridržasmo prvu poziciju protiv ponovljenih navala Francuza na frontu od Barleuxa do južno od Chilly; samo tu, gdje su najprednji opkopi bili sasvim iznvanjeni sa zemljom, mi smo ih napustili. Kasniji su napadi odbijeni sa gubicima.

Meklenburške, holsteinske i sasko pukovnije osobito se odlikovale. Do večere odvedosmo iz dvodnevno boja južno od Somme 31 oficira, 1437 momaka, zarobljeno od 10 francuskih divizija, i olesmo 23 mitraljeza.

Balkansko bojište.
Zauzeto je na juriš 7 utvrda kod Tutrakana, među njima oklopljene baterije. Sjeverno od Dobriča Bugari uzbiše ojače rumunjske i ruske snage.

BERLIN, 7. Wolff-Bureau javlja:
Veliki glavni stan, na 7. septembra 1916:
Zapadno bojište:
Bitka na Sommi se nastavlja; boj se bježe na cijeloj liniji. Englezi napadahu sa osobitom žilavošću i bez prekida kod Ginchy, ali uzalud. Francuzi učinise nanovo na svojoj velikoj napadnoj fronti južno od Somme juriš, koji se u sjevernom dijelu pred našim linijama potpuno skršio. U odsječku Berny-Denicourt i s obje strane Chaulnesa sve koristi što su oni spočetka stekli, otete su im brzim protunapadom. Neprijatelj se učvrsti u Vermond-Ouillersu. Istočno od Meuse odbijeni su ponovljeni francuski napadi na frontu od tvrgje Thiamont do gorske Sume.

Istočno bojište:
U Karpatina odbismo jugo-zapadno od Zielone

se 15.000. Jednako oružje, jednaka sprema, napad s fronta i toliki gubici?! Pompej je imao dvaput dublji bojni red od Cesara. On je bio dvaput brojno jači, i opet je tučen! Uzrok poraza je, iznenadni napad Cesarev sa onih 6 kohorata.

Kana i Farsala dovoljno nam predstavljaju, na koji su se način izvodili bitke staroga doba. One nam predstavljaju, kako su krvave bile bitke za vrijeme dok je hladno oružje gospodarilo. Nu ove nam najjasnije dokazuju, koliku je ulogu imao u starim bitkama moralni element.

Radi dopune ovoga, navešćemo još nekoliko bitaka staroga doba. Iz ovih primjera vidiće se još jasnije karaktere starih bitaka. Mi ćemo samo u kratko ovo navesti.

Tit-Livije iznosi nam jedan slučaj iz ratovanja Rimljana sa susjednim narodima oko Rima. On veli, da u jednoj bitci, a poslije dobivene pobjede, Rimljani nijesu smjeli goniti protivnika samo za to, što su se bojali, da im se ne pokvari bojni stroj.

Isti Tit-Livije navodi i drugi primjer. U jednoj bitci sa Hemicima, Tit-Livije veli, da rimska konjica nikad nije mogla odoljeti napadima protivničke pješadije. Konjanici zamole konsule, da sjase s konja i da se bore pješke. Nije bio samo ovo jedini slučaj — veli Tit-Livije kod Rimljana, nego i kod ostalih naroda. Najbolji konjanici onoga doba: Germanci, Gal i Parčani, često su sjahivali sa konja i borili se pješke.

Pješadija je bila glavni rod oružja. Ona je rješavala bitke, a ona i dan danas to isto radi i ova joj se uloga nikad neće smanjiti. Konjica je u staro doba poglavito upotrebljavana za gonjenje potučenog protivnika, i to u cilju da ga što više rastroj i da mu ne dozvoli da se priberu i prikupi, te ponovo napadne, a ne da što više uništi protivnika. Ona nije bila u stanju, da nanese protivniku znatne gubitke.

Ovo su karakterne crte između ova dva roda oružja staroga doba.

Da navedemo još neke dokaze odnosno taktičkih evolucija, kojima se ponajčešće osiguravao uspjeh.

više ruskih napada na Babalovu zapadno od kirlibabske doline, a rusko-rumunjske napade s obje strane Dorne Waitre.

Balkansko bojište:
Pobjedne njemačke i bugarske čete zauzeše na juriš jako utvrđeno mjesto Tutrakana. Njihov ratni plijen iznosi, po dosadašnjim vijestima, preko 20.000 zarobljenika, među kojima 2 generala i preko 400 oficira i više od 100 topova; i krvavi su gubici Rumunjske teški. Napad jakih ruskih snaga na Dobrič odbijen je.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

Rat s Rumunjskom.

BERLIN, 6. Službeno. Dana 4 septembra njemački idroplani, skupa sa bugarskim i pomorskim kopnenim snagama, osuše uspješno bombama rumunjske baterije i utvrđene pozicije pješadije u Dobruži, kao i željezničku stanicu i skladišta ulja u gradu Konstanci.

Velika pobjeda bugarskih i njemačkih četa. Zarobljeno 21.000 Rumunja.

Izvjestaj bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 7. Jučer u 3 s. i 30 č. popodne pade, poslije žestoka boja, mostobranska tvrgjava Tutrakana konačno u naše ruke. Posada se tvrgjave predala. Zarobili smo pješadijske pukovnije br. 34, 35, 36, 40, 74, 79, 80 i 84, dva bataljona jedne žandarmerijske pukovnije, obička pukovnija br. 5 i pukovnija teške artiljerije br. 3; zaplijenili smo svu tvrgjavnu artiljeriju, mnogo municije, pušaka, mitraljeza i drugog ratnog materijala. Točan broj zarobljenika i plijena ima se još konstatovati; dosad smo izbrojili 400 oficira, među njima 3 brigadaska zapovjednika, i 21.000 neranjenih zarobljenika; što se tiče plijena: 2 zastave, preko 100 modernih topova, među njima se nalaze 2 baterije što su nam godine 1913 ukradene kod grada Ferdinanda. Rumunjski gubici, što mrtvih što ranjenih, ogromni su; mnogo se rumunjskih vojnika utopilo u Dunav bježeći glavom bez obzira.

SOFIJA, 8. Generalni stan saopćuje na 4 septembra:

Mačedonska fronta:
Neprijateljev pokus da napane našu poziciju sjeverno od Ostrovskeg jezera, propade u našoj vatri. U kraju oko Čagazi neprijateljska odjeljenja pokušahu da se otisnu pravcem na Ciflik, ali ih našom vatrom uzbiismo.

Rumunjska fronta:
Mi napredujemo uspješno dalje u Dobruži. Kolone što su sa napada i juga dolazile, napadose rumunjske čete, potisnuše ih iz linije utvrda te im zarobiše 100 momaka. Vojna grupa što vojuje pravcem na Silistriju, porazila je neprijatelja sjeverno od Hasklova. Čete što su 2 septembra osvojile Kurt-Bunar, potukose i raspršise poslije boja od 6 sati jake neprijateljske odjeljke. Rumunji ostaviše na bojniom polju preko 600 leševa i veliko mnoštvo pred-

metu od opreme; preko 700 zarobljenika pade nam u ruke. Četni odjeljci što napreduju prema Dobriču, potukoše neprijatelja u okolici mjesta Bladze i bacise ga natrag prema sjevero-istoku. Čete koje marširaju put Balčika, zapremiše jučer mjesta Tekek i Momčil.

Strah od njemačkih zrakoplova u Engleskoj.
KÖLN, 7. „Kölnische Zeitung“ javlja iz Rotterdam: Buduć da su napadi zrakoplova na engleska i škotska mjesta u zadnje vrijeme učestali, engleska je vlada odredila, na živu navalu radničke stranke, da se tvornice municije u Chatamu, Dundree, Brighthou i Hullu zatvore i prenesu na zapadnu obalu Škotske.

Sjednica Reichstaga.
BERLIN, 7. Naredna sjednica njemačkog Reichstaga biće 28 septembra.

Grčka i Ententa.
ATINA, 7. Francuski i britski poslanici prikazali su grčkoj vladi popis 60 Nijemaca, Austrijanaca i Mađzara, za koje traže da budu proterani. Ministar unutrašnjih posala naredio je, da u popisu naznačene osobe moraju seliti sa grčkog zemljišta.

U UGARSKOJ

BUDIMPEŠTA, 6. Zastupnička Kuća. Andrassy obrazlaže prijedlog o sazivu Delegacija, te prigovara Vladi da nije ni naprama Italiji kao ni naprama Rumunjskoj učinila sve što je trebalo da se nov rat ukloni.

Ministar predsjednik Tisza poriče, sred živog prosjedovanja opozicije, da se ugarskoj vladi ili ministru izvanjskih posala može ista prigovoriti s obzirom na teritorijalne pohlepe Italije i Rumunjske. Govornik ustaje i protiv prigovora grofa Andrassyja, da je tobože Austrija-Ugarska učinila Italiji koncesije prekasno ili čak od straha. On je napokon pristao, da prijedlog Andrassyja dogđe na dnevni red, premda ga on meritorno odbija.

Na to Apponyi obrazlaže prijedlog, po kojemu bi se naročitim zakonom ministar izvanjskih posala ovlastio da eventualno izagje pred ugarski Sabor.

Ministar predsjednik Tisza izjavljuje, da pristaje neka i ovaj prijedlog dogđe na dnevni red, ma da ga on meritorno odbija.

Kuća je u tom smislu i glasovala glede prvog i drugog prijedloga. Zatim se nastavila rasprava o porezima. Predlagajući obrađuju više upita, među kojima one o nedovoljnim mjerama za ispražnjenje Erdelja.

Ministar predsjednik Tisza odgovara na upit o obezbjeđenju Erdelja: Provala našeg susjeda izdajice postigla je doduše za sad uspjeh; ali će budućnost pokazati, da li je uprava rumunjske vojske dobro postupala, što je stala da napane sa četama još sasvim ne spravnima za ratovanje. Nadam se da ćemo skoro, na temelju po nas povoljnih činjenica, moći o tome izreći naš sud (Odobrovanje).

Većina je primila na znanje odgovor ministra predsjednika.

U Kinkofalskoj bitci između Filipa i Flaminija bio je sljedeći slučaj: Filip je pritisnuo Flaminija falangom od 32 reda dubine. Samo 20 rimskih manipula (četa) obuhvatale iznenadno ovu Filipovu falangu s legja, i Filip izgubi bitku.

U bitci kod Pidne, — Pavle Emilije protiv Perceja, — bio je ovakav slučaj: falanga se Persejeva kreće naprijed ne zadržavajući se, ali se postepeno kruni upornim držanjem protivnika. Centurioni rimski ulaze u probijene pukotine falangine i luku nemilice vojnike Persejeve naružane dugim kopljima. Oni ih toliko pritisnuše, da im onemoguče upotrebu dugih koplja. Sa ovakvim kopljima, mogli su se tući samo prednji redovi i to kad su napadnuti s lica. Persej gubi 20.000 a 5000 odvođe Rimljani kao roblje.

U bitci kod Heronee, koju je izbio Sula protivu Arhelaja vogie Mitridatovog, dogodio se sljedeći slučaj:
Sula je raspolagao snagom od 33.000 boraca, a Arhelaj od 110.000. Arhelaj je izgubio bitku samo za to, što ga je Sula iznenadno napao s legja. Arhelaj je savršeno potučen.
Nu, najviše nam objašnjava od kolikog je značaja u starim bitkama bio iznenadni napad, Marijevo ratovanje sa Tevtonima.
U bitci kod Eksa, Marije iznenadno napadne Tevtone s bokova. Ovim ih je napadom toliko poplašio, da su Tevtoni u najvećoj zabuni bježali. Nasta grozna sječala 100.000 Tevtona je ostalo na bojištu, a Marije je izgubio 300 boraca.
Otkud ovotiki pokolj? Kad se doda iznenagjenju još i sljedeća okolnost, onda se ovaj može bar blizu istinski pojmiti. U starim bitkama pošto su borci ostavili bojište, bojno je polje bilo pokriveno mrtvim i teško ranjenim borcima. Ovi teško ranjeni, nemajući njege, za kratko su vrijeme pomirali usljed brzog izliva krvi iz rana. Kroz kratko vrijeme svi dakle teško ranjeni pomirali su i broj se žrtava povećao.
U bitci pod zidinama grada Munde u Španiji, koju je izbio Cesar protiv Pompejevog sina, izne-

Naši vojskovođe

General konjice i kontre-admiral Nadvojvoda Karlo Frano Josip.

Između ljudi, koji su hrabre austrijsko-ugarske čete u ovom najstrašnijem rvanju, što ga povijest svjetska poznaje, doveli do novih slavnih djela, jedan se sve to više ističe: *Nadvojvoda Karlo Frano Josip*. Presvijetli je knez u početku dulje vremena djelovao kod vrhovnog zapovjedništva, te je kao zamjenik Vrhovnog ratnog gospodara po njegovu nalogu posjećivao e. i k. čete na svim bojištima. U proljeću ove godine dobi pak zapovjedništvo jednog zbora na troljskoj fronti, koji je pod njegovim vodstvom na talijanskom zemljištu sjajno obnovio staru slavu habsburških vojska, da bude poslije pozvan na još veće zadatke.

Nadvojvoda Karlo Josip, koji je pred malo nedjelja bio imenovan generalom konjice i admiralom, navršio je 17 p. mj. 30 godinu života i pripada od 1 studenoga 1903 e. i k. vojsci.

U laska pukovnija br. 1, koja nošaše ime viteškog Nadvojvode Ota, primila je toga dana sina vladara u svoju činovnu listinu kao poručnika. Premješten na dragonsku pukovnicu br. 7 ode mladi knez u rujnu 1905 k 1 eskadroni ove pukovnije u Kutter-schitz kod Bilina i time počeo godine njegove vojničke nauke i napredovanja. Poručnik Nadvojvoda Karlo Frano Josip, kao svaki drugi, poučavao je i vodio svoj vod, jahao i vježbao mlade konje. Čistoća staja, red u vojarni, sve je bilo za nj znatno pa ga za prvih vojničkih vježaba vidimo kao zapovjednika patrolje daleko pred frontom. Dne 1 listopada 1906 dobi prejasni gospodin Nadvojvoda drugu zvijezdu. Uz veselje zbog promaknuća nadopje duboka žalost, jer mu je u isto doba umro otac. Knez se sada za kratko vrijeme rastavi sa svojim lotrinskim dragonicima i nastani se na Hračinu, da se bavi pravnim i državoslovnim naukama; ugledni učenjaci sa njemačkog i češkog sveučilišta u Pragu, bijahu mu učitelji kao Pfaff, Ulbrich, Braß i Ott. Za divizijskih i pukovnijskih vježaba u svibnju 1907 nalazimo Nadvojvodu pripremeno opet na čelu njegovog starog i milog voda u Dobrzanu. U proljeću 1908 ode iz Praga, da služi kod 5 eskadrona dragonske pukovnije br. 7 u Boleslav Stari i da se podate sasvim vojničkim naukama, pri čemu ga pukovnici von Diel i barun Zeidler uputeše u svim granama ratne znanosti. Kod velikih carskih vježaba kod Vesprija, St. Veita na Glauu, Gross-Meseritscha dobio je prateći svog strica blagopokojnog Nadvojvode Frana Ferdinanda pogled u zadatke i poslove višeg zapovjedništva. Megulim bijaše Nadvojvoda Karlo Frano Josip dne 1 studenoga 1909 postao kapetanom i zapovjednikom 5 eskadrona dragonske pukovnije br. 7 u Brandeis-u na Labi. Prega-ruće za službom, briga za momčad, privrženost k bo- jama ponosne konjaničke pukovnije, vjernost i pouz- danost odlikovahu prevedrog zapovjednika eskadrona još većma nego kad je bio poručnik. Od malenih briga i napora onoga doba ponarastaoe oni odnosi iz- među voje i momčadi, koji učinili su da je prejasni gospodin Nadvojvoda stekao kasnije potpunu vlast nad srećim i voljom svojih vojnika.

Osobito je znamenit u životu prevedrog kneza dan 21 listopada 1911. Toga je dana svećenikov blagoslov posvetio vezu prejasnog Nadvojvode s kneginjom Zitom iz kuće Bourbon-Parma.

Naravski da je mlada sreća kneževa bila i za „Lotringice“ neka svečanost. Kad je nadvojvodički par malo sedmica nakon vjenčanja ulazio u Brandeis, kiša je cvijeća padala na kočiju, a dragoni pukovnije br. 7 otprištali bliješućih očiju u dvorac svoga Nadvojvode i njegovu suprugu.

Lijepi dani u Brandeis-u na Labi svršise se brzo. Pukovnja bi premještena u istočnu Galiciju, a Nadvojvoda se Karlo Frano Josip dne 1 ožujka 1912 na čelu vjredne 5 eskadrona uputi preko Tribove, Litave, Tjesina, Biale, Jasla, Sombora, Chryrova, Sanoka, Stryja, Stanislava u Kolomeju, gdje su draguni 14 travnja dobili svoje nove stanove. U istočnoj je Galiciji gospodin Nadvojvoda sa svojom švadronom sudjelovao još u pukovnijskim vježabama, a malo zatim — u listopadu 1912 — bi mu saopćen izraz Previšnjeg zadovoljstva.

Dne 1 studenoga 1912 bi gospodin Nadvojvoda Karlo Frano Josip imenovan majorom u pješakaćkoj pukovnij br. 39 i preduze ovdje zapovjedništvo Log bataljona u Stiff-vojarni u Beču. S istom savješnošću i jednakom ozbiljnošću, koja ga bijaše odlikovala već kod dragonske pukovnije br. 7, djelovaoše takogjer kao zapovjednik bataljona.

S pukovnijom je proveo logorišno doba u Bru-eku na Litvi i sudjelovao u svim vojnim vježabama u pucanju. Poznajući teške i tvrde dužnosti pješastva u ratu, upustio se Nadvojvoda Karlo sa svom ozbiljnošću u zadatke pješastva, koje je odlučno za bitku. Značenje pješadije kao „kraljice oružja“ znao je već tada cijeniti. Vježbe u višim svezama zavedoše ga u misli na skupno djelovanje oružja. Dne 1 svibnja 1914 bi Nadvojvoda Karlo Frano Josip promaknut na potpukovnika.

U napad bio uzrok što je Cesar, i ako u pola slabiji, pobjedu dobio. Cesar je imao svega 80 kohorata i 8000 konjanika — 48.000 boraca. Pompejev sin raspolagao je sa 13 potpuno komplektiranih legija — 60.000 boraca. Osim toga imao je i savezničke vojske i to 6000 konjanika i 6000 lako oružanih pješaka.

Bitka se uporno vodila. Sreća se ratna dugokolebala i za malo te Cesar ne bi potučen. Na ratna ga sreća i ovaj put posluži i on jednim snažnim i iznenadnim napadom riješi bitku u svoju korist. Pompejevci su ostavili na bojištu 33.000. Nu bilo bi i većih gubitaka kod njih, da u blizini bojišta ne bješe grad Munda, u koji se brzo Pompejevci skloniše.

Sa ovim svršavamo izlaganje naše o karakteru starih bitaka, i držimo, da i ako je naše izlaganje bito što je moguće kraće, ipak nam dovoljno objasnjava karakter starih bitaka iz koga se vidi:

1). Da je bočni napad, ili napad iz pozadine spojen sa iznenagjenjem, rješavao uspjeh u napadačevu korist, i to naročito kad se vodio rat protiv Rimljana.

2). U ratnoj historiji nema primjera, da su Rimljani, na drugi način napadnuti, bili pobjednici, i obratno, da su pobjeđivali ne koristeći se bočnim napadom ili napadom s legija iznenadno izvedenim. Svaki, dakle, iznenadni napad i u staro doba, bio je strašno i za najbolju vojsku.

3). U starih bitkama malo je ginulo, kad su se protivnici sudarili u lice — frontom. Mi smo vidjeli

Tada dogje dan 28 lipnja 1914. Taj dogajaj, s kojeg je pučanstvo monarhije vriskalo od boli i užasa, a kontinent se, kao što se skoro pokazalo, uzdrmao do najvećih dubina, zateče mladoga kneza dvostruko jakim. Kugla ubojice bijaše mu ugrabila strica, očinskog prijatelja i savjetnika; no umorstvo u Sarajevu dovede ga bliže k zadatku, od kojega misljaše da je dosta daleko. Njegov put u previšnji dvor u lslu združilo je kratko vrijeme iza prokletog atentala Nj. Veličanstvo Cara i prejasnog Nadvojvodu u zajedničkoj boli i zajedničkom savjetovanju.

Malo dana zatim započe rat. U ovom najvećem rvanju svih vremena vidimo Nadvojvodu Karla Frana Josipa, koji bijaše 25 srpnja 1914 imenovan pukovnikom u husarskoj pukovnij br. 1, uz Nadvojvodu Fridriha, s kojim je odmah nakon ustanovljenja vrhovnog vojnog zapovjedništva otišao na bojno polje.

U duševnoj radionici djelujuće obrambene sile sudjelovao je mladi Nadvojvoda više mjeseca pri razvitku dogajajja, a imao je da izvrši u ovo doba i važnih misija; tako je boravio od 21 do 26 siječnja 1915 kod cara Vilma II. u njemačkom glavnom stanu.

Dne 15 srpnja 1915 Nadvojvoda Karlo Josip imenovan je general-majorom i kontre-admiralom, pošto mu bijaše Nj. Veličanstvo već 3 listopada 1914 udijelilo vlasništvo pješ. pukovnije br. 19, a istog mjeseca vojni križ za zasluge s ratnom dekoracijom, zatim u lipnju 1915 veliki križ Sljepanova reła.

U isto vrijeme s imenovanjem za general-majora bi Nadvojvoda Karlo Frano Josip riješen službe kod vrhovnog vojnog zapovjedništva. Čekao ga važni zadatki. Kao zamjenik Previšnjeg ratnog gospodara imao je Nadvojvoda Karlo da posjećuje čete. Tako je najločnije upoznao razna bojišta, vojskovođe i oružje, tehničke i etapne naprave velike austrijsko-ugarske, djelimične i savezničke vojske. Svima je nosio pozdrav i priznanje Nj. Veličanstva Cara; ali je i neumorno slušao riječi svakog momka. Kolike je on podigao, ojačao u bojni želji, riječima utješio i sve je osvojio! S vojskom, koju je vidio veselu u pobjedi, čvrstu u teškim časovima, čednu u veselju, pouzdanu u nevolji, kojoj bijaše dao ljubav za vjernost, vezao ga je doskora čvrst vez, koji se smije ubrojiti u najdragocjenije stečevine ovoga rata.

Dne 12 ožujka 1916 bi Nadvojvoda Karlo Frano Josip imenovan zapovjednikom zbora, a u isto doba promaknut na podmaršala i vice-admirala.

Već nakon nekoliko dana pozdravi u dnevnoj zapovijedi sa zaslonim poletom svoje čete. Dolaskom prejasnog zbornog zapovjednika u južni Tirol započe izvansko kretanje u opsegu zbora. Svaki je momak znao i osjećao: sada će Talijani očajiti pest kazne! A da ova bude čvrsta i prikladna za izvedbu preduzeća, za to se brinu Nadvojvoda sa udivljenja vrijednom energijom. Tu nije bilo pukovnije, baterije, trupa, bolnice, poljske pekarne, gdje se ne bi bio zadrao, da osobnom pojavom kod časnika i momčadi stvori moralne temelje pobjede. Svojom je osobnošću nastojao da predobije zbor, po kojemu su sve vojničke vrline e. i k. vojske imale zasjati u najjasnijem svijetlu. Bojne snage Nadvojvode bijahu sastavljene od sinova alpskih zemalja, od Magjara, Čeha i Rumunja. „U tvom je logoru Austrija!“ Ova pjesnikova izreka, nastala iz bojeva Austro-Ugarske s Italijom, bijaše dobila novi smisao i najživlji sadržaj. Prvih svibanjskih dana krenuše pukovnije na visoravan Polgarije.

Dan i noć stajaoše Nadvojvoda Karlo pred svojim stanom, da još jednom, prije nego započne velika borba, pozdravi hrabre vojnike koji znadjaahu da je sreća i čast vojnika položena u njegove ruke. I borba započe 15 svibnja. General-pukovnik Nadvojvoda Eugen, vođa jugo-zapadnih vojska, bijaše odredio da zbor Nadvojvode Karla započne borbu na visoravnima Lavarona i Polgarije. Nadvojvoda Karlo je sa visoravni upravljao prodorom Zauzećem Goste d'Agri i Monte Castrona bijaše talijanski pojas razbijen. Sa sjajnim se poletom dalje napredovao.

Vis se za visom na juris zauzimao, i Talijani napustilo konačno skoro bez boja svoje glavne tvrđve Campomolon-Valbona-Foraro. Njihov otpor proti našem silaženju u dolinu Posine bio u kvavnom rvanju na Monte Cimone skršen, u Arsiero ugoše e. i k. čete, Salzburžani osvojše na juris Monte Genio istočno od doline Astice, a lovi uzvisiti Prafioru. Zbor Nadvojvode stajaoše na obroncima visoravni Novvegna. Sada je Nadvojvoda Karlo vodio svoje čete na talijanskom zemljištu. Besprimjerna pobjedonosna vojna naplatila je njegove napore i bage. Red željezne krune prvog razreda i red „Pour le mérite“ resili su već prvi mladog vojskovođe.

Megulim se moralo privremeno odustati od daljnijeg napredovanja. Opći je položaj zahtijevao da se prema prilikama zadrži sloboda djelovanja Lit, koji su ofenzivne vojske opisale, morao se je skratiti, a vojske same morahu se zadovoljiti obranom. Na majstorski je način Nadvojvoda Karlo Frano Josip poveo natrag svoje čete u položaje, koje bijaše prije osobno najbržiže pretražio. Ova je kretanja bila izvršena tako po osnovi i prema cilju, da je neprijatelj još uvijek obasipao željeznom tučom Prafioru, kad su pukovnije već davno stajale sjeverno od Posine, spremne, da baš željno dočekaju ovdje neprijatelja. Stotine lešina u klanicama Cimone, na obroncima

da je Hanibal pustio svoje Gale i Spance u bitki kod Kane, da napadnu Rimljane s fronta. Gali i Spanci i ako su bili brojno manji, loše naoružani, goli i bez štitorva, opet za to nisu pretrpjeli znatne gubitke od Rimljana.

4). Uzvik „napred junaci“, bio je od mnogo jačeg impulsa u starih bitkama, no što je u sadanjim. Danas se slobodnije ide naprijed u susret sljepim kursumima, i rijetko se kad i dogje do protivnika na dužinu mača. Rijedak je danas slučaj, da se bajoneti ukreste. U staro doba nije se drugačije ni mogla borba izvesti. Svaki je borac mogao doći do protivnika i sukobiti se s njim prsa u prsa. Nijedna strana nije bila za ranije oslabljena, kao što danas biva vatrom iz daljine. Prema tome i borba je bliška bila mnogo krvavija od svake sadanje bajonetske borbe. Lična hrabrost imala je većih posljedica kod starih boraca. Jedan je mogao svojom ličnom hrabrošću da pokrene i oduševi svu masu.

Najbolji je primjer za ovo bio u bitci kod Farsale. Cesareva vojska kretala se polako k Pompejevci u uz pratnju svirale. Došav do krajeve granice stakova, izađe pred prednji red Cesarev centurion Krostinije i vikne Cesaru: „Ja ću danas da pokazem živ ili mrtav, da zasluzim vašu pohvalu.“ Cesar mu dragovoljno dopusti, da ovo dokaze, i Krostinije sa još 100 izabranih drugova, jurne prvi na Pompejevce i propadne. Cesar mu je ovo dozvolio za to, da njegov primjer posluži ostaloj masi.

V. N.

Monte Maja i Selaggia bit će megulim poučile neprijatelja, da Nadvojvoda Karlo znade postaviti svoju momčad ne samo u napadu nego i obrani.

Pred kratko vrijeme dodijelje prevedrom knezu još veće zadatke. Dadoše mu najprije zapovjedništvo jedne vojske, a zatim jedne vojne fronte na istoku. Odnos između njega i njegovih podložnika ništa bolje ne karakteriše nego oprosa zapovijed, koju je izdao prigodom odlaska sa jugo-zapadnog bojišta:

„Njegovo se je Veličanstvo, naš premislivosti vrhovni ratni gospodar, udostojilo udijeliti mi zapovjedništvo jedne vojske.

Teška se, vrlo teška sreća rastavljam sa svojim junakim i plemenitim zborom, koji mi bijaše takomio i s kojim će me za cijelog mog života spajati najljepše i najponosnije uspomene.

Svi su pripadnici zbora za vrijeme mog zapovjednog vodstva učinili zbilja sjajnih djela. Mnogo je junakih drugova svojom krvlju pomoglo da su se postigli veliki uspjesi ovoga zbora: Nijh se sjećam sa osobitom zahvalnošću.

A Vama, koje ostavljam u Italiji, Vama, koji ste pozvani da štite i branite sveta tirolska brda i dalje proli pohlepnom razbojničkom krvnom-neprijatelju, Vama svima od svega srca hvala za sve, što ste učinili i obećajem Vam, da ću svima sačuovati zahvalnu i vjernu uspomenu.

Zao mi je, što već danas moram otplovati, i što se stoga ne mogu oprostiti sa svim zapovjednicima, sa svim junakim četama, kako bih to bio rado učinio. Kažem Vam zato svima srdačno „zdravo“ i molim Boga, Svemogućega, da svakog pojedinog od Vas kao i cijeli plemeniti zbor u svojoj evelini primi pod svoju zaštitu, da Vas uzmoguem sve nakon časnog mira opet vidjeti i opet Vas pozdraviti.

Pobjeda i slava neka bude zboru! Ovo je moj oprosnu pozdrav. Bog bio s Vama!“

Vrijednost grčke vojske.

BERLIN, 4. (brz. „Fremden-Blatta“). „Lokalanzeiger“ javlja iz Haaga: Dopsnik „Morning Post“ u Solunu primjećuje vijestima o lotožnoj kraljevost odrići ovo: Saopćuje se, da će Grčka sada promijeniti svoje vladanje prema Ententi, ali ipak to ovisi bez sumnje još o ratnom vijeću saveznika, da li oni uopće žele sudjelovanje Grčke.

Grci su u bitnosti poćijepana narodnost, čija je pouzdanost uslijed dugih, megusobno protivnih tendencija smanjena. Nije još dugo vremena, da su Grci napustili sistematsku oporbu, koju su bili suprostavili proti vojnim operacijama Entente, oporbu, koja je francuske i engleske zapovjednike prisilila na najostrije mjere zadnje godine.

Grčka bi vojska van sumnje trebala novog obnaružanja prije nego će da bude u stanju da stupi na bojište, a bila bi po tome još jedna narodnost u više, prema kojoj bi trebalo imati obzira u času teškog pregovaranja o pitanju mira. Budućnost će da pokaže, da li su sve ove poteškoće bile uvažene u ratnom vijeću, te da li vrijednost vojne pomoći, koju bi dala Grčka, pruža dovoljnu protivvrijednost.

DALMATINSKE VIJESTI

Odlikovanja.

Cesar je udjelio, Previšnjem rješanjem od 4 septembra, višem građevnom komesaru na Ravnateljstvu posta i telegrafa u Zadru Augustu Bogdanoviču naziv građevnog savjetnika prosto od takse, i to prigodom što je po svojoj želji presao u trajni mir.

Lične vijesti.

N. P. prag. nadbiskup dr V. Pulisčić povratio se večeras u Zadar.

Čitamo u „Wiener Zeitung“ 6 o. m. N. P. bivši Namjesnik u Dalmaciji barun Nardelli stigao je danas u Beč.

Ratna odlikovanja.

Njegovo se e. i k. Apostolsko Veličanstvo premitivostvo udostojilo narediti da se saopći Previšnjem pohvalno priznanje za hrabro držanje pred neprijateljem pričuvnom poručniku Antonu Čerušiću domobr. pješ. puk br. 37 i poručniku narodnog ustanka Bernardu pl. Grisogono nar. ust. pukovnije br. 37.

Udijeljena je i priznanje hrabrog držanja pred neprijateljem srebrna kolajna za hrabrost prvog razreda pričuvnom kapuralu Leopoldu Pulešiću domobr. pješ. puk br. 37, a srebrna kolajna za hrabrost drugog razreda pričuvnom kadetu dru Marku Pulenaku (poginulom), pričuvnom kad. aspirantu Dimitru Zaprečeviću i vodniku lvu Obadu dom. pješad. pukov. br. 37.

Gospodarska zadruga u Benkovcu.

Namjesnik dalmatinski potvrdio je izbor Todora Mironića predsjednikom, a Andriju Pelevarića potpresjednikom gospodarske zadruge u Benkovcu.

Vodovod u Kotoru.

Kotor, s. Naš je grad eto doživio to veselje, da vidi nakon sretno izvedenih radnja, kotorski vodovod dograđen do gradskih zidova, te je danas grad i okolice na dohvat, zdrava pitka voda. Ovom blagodat obdareno pučanstvo grada i okolice upravilo je ovom prilikom preko općinskog upravitelja Millina izraz najtoplije zahvalnosti N. P. gosp. Namjesniku grofa Attems-u. Općina se pridržava da u zgodno doba, uz ponovne iskaze vječite blagodarnosti, na dostojan vidljivi način proslavi toli znamenita tečevinu.

Pokrajinskom Povjerenstvu za ratne invalide

odlučile su udijeliti potporu ove općine: Zadarska kr. 1000 — Benkovačka 1000 — Imotska 1000 — Cavtatska 1000 — Šibenska 2000 — (od kojih 500 kr. odmah, a ostalo u tri obroka kroz ovu i dojučeršnju godinu.) — Kistanjska 500 — Jelsanska 500 — Dubrovačka 500 — Opuzenska 500 — Zlarinska 500 — (od kojih 100 kr. odmah a 400 kroz dojučeršnju godinu.) — Tivatska 250 — Metkovačka 200 — Ohriška 200 — Rabska 200 — Nerežiška 200 — Puciška 200 — Biogradska 200 — Postirska 100 — (godišnje). — K. Novska 100 — Šibanska 100 — Lopudska 100 — Lećevečka 100 — Pelješka 100 — Slano 100 — K. Sućurska 50 — Starigradska 20.

Ne mogu doprinijeti radi slabih finacija općine Lastva, Spič, Kuna, K. Lukšić, Stolivo, Perast, Kotor, Vrgorac, Prčanj, Budva, Drniš.

Prikazali će općinskom vijeću odnosno prijedloze općine: Vrboska, Tjeseo, Supetar, Bol, Selca, Ston, Šali, Luštica, Nin, Sinj, Bogomolje.

Uvrstit će u dojučeršnju predračunu primjerenu svotu općine: Pag i Klis.

Općinski će upravitelj u Komiži izvjestiti; Općina Sućuraj doprinosit će za 10 godina 2% vlastite potrošarine;

Općina Splitska nije za sada u stanju da doznači kakav iznos radi nepovoljnih sadašnjih ekonomskih prilika i radi ogromnih zaostataka u utjeravanju općinskih prireza, ali se izjavila spravnom staviti na raspolaganje Povjerenstvu, za godinu dana prostorije bivšega zavoda Martinis-Marehi, koje su u veoma lijepom položaju.

Privatni poštanski paketni promet za vojsku na bojnopolju.

Zasad je privatni poštanski paketni promet za vojsku na bojnopolju, pod već poznatim uvjetima, pripušten jedao u saobraćaju sa slijedećim poljskim odnosno numeriranim etapnim poštanskim uredima: 8, 9, 11, 19, 19-II, 20, 20-V, 34, 37, 39, 48, 51, 52, 55, 64, 65, 69, 76, 79, 88, 95, 98, 106, 111, 113, 125, 128, 133, 137, 138, 140, 146, 148, 176, 177, 178, 181, 185, 186, 188, 203, 207, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 237, 238, 239, 242, 250, 252, 258, 267, 269, 273, 277, 278, 282, 302, 307, 315, 316, 319, 323, 324, 335, 336, 338, 345, 364, 369, 400, 400-II, 400-III, 510, 511, 512, 513, 514, 517, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 607, 608, 611, 612, 613, 615, 630.

Svi su ostali poljski odnosno numerirani etapni poštanski uredi, ovdje ne navedeni, zatvoreni do daljnje objave za taj promet.

Privatni poštanski paketni promet za sve e. i k. etapne post. urede, označene imenom kojeg mjesta u zaposjednutim područjima ruske Poljske, Srbije i Crnogore, osim etapnih post. ureda Mitrovice na Kosovu i Novipazar, ostaje i nadalje kao do sada.

Poštanske vijesti.

Na 15 septembra otvara se poštanski i brozavni ured u *Brgatu gorjem*.

Okrugu će novog poštanskog ureda pripadati sela Brgat gornji, Brgat donji, Gbravac, Martinović, Makoše, Bučić.

Pučka kuhinja.

Povjerenstvo javne dobrotornosti najdublje je hvaljuje uglednom Pokrajinskom Poljodjelskom Vijeću za Dalmaciju, što je darovalo Pučku kuhinju 1000 kg. graška i 1000 kg. ječma za manistre.

Školske vijesti.

Primamo i pripućujemo: Na peterozrednoj muskoj i ženskoj općoj pučkoj školi u Zadru školska će godina 1916-1917 početi na 16 septembra sa svečanom službom Božjom na 9 sati.

Upisivanje učenika 13, 14 i 15 od 9-12 sati pr. podne.

Roditelji ili skrbnici donijeti će za učenike, koji se prvi put upisuju, krštenicu, a za one, koji su već pohagali školu, zadnju „Školsku obavijest“.

Cucina populara.

La Commissione di pubblica beneficenza esprime le più vive grazie allo Spelt. Consiglio Agrario Provinciale per la Dalmazia per il dono alla Cucina popolare di kg. 1000 di fagioli e 1000 kg. di orzo per minestra.

Zadarski je odbor Crvenog Križa

izdao sažalnice za počast uspomene pokojnika, kojih čisti dobitek ide u korist pokrajinskog pripomoćnog društva Crvenog Križa za Dalmaciju. Te se sažalnice dobivaju kod odborskog blagajnika gospodina P. Brunelli.

Popis prinosa stiglih e. k. namjesništvu za fond udava i siročadi poginulih dalmatinskih vojnika.

Općinsko upraviteljstvo u *Trogiru*: sakupljeno pri isplaćivanju vojnih pripomoći kr. 51.74. Comune di Zaru cor. 100. C. k. zem. oružno zapovjedništvo u Zadru kr. 3106.34 i baš: kr. 106.38, sakupljeno od oružničkih postaja u Jelsi kr. 725.60, Bolu kr. 402.50, Drnišu kr. 586.96, Novigradu kr. 1009.27, Prekomu kr. 113.33, Zlarinu kr. 43, Radučiću kr. 119.30. Nadbiskupski ordinarijat u Zadru, kr. 351.59, doprinijese: župa Suhovare kr. 9.17, župa Polešnik kr. 25. D. Iv. Dorčić Pristeg kr. 15, sakupljeno u crkvi sv. Sime u Zadru kr. 101.23, župa Nunić kr. 49, župa Preinada kr. 20.70, D. Mitar Svirčić, Premuda kr. 2, župa Slivnica kr. 40.10, erkovinarstvo Slivnica k. 20. D. Antje Mandić Slivnica kr. 5, obitelji koje primaju potporu u Slivnici kr. 64.39. — župski ured Gata (Sinj) sakupljeno u crkvi preko službe Božje na 18 kolovoza i g. Previšnjih Rogendana Njegovo e. i k. Apostolskog Veličanstva kr. 50, općina Rab istom prigodom sakupljeno kr. 65, — osoblje kontrolnog kotara financ strauže u *Mabarsoj* sakupljeno kr. 114, i kr. 123 od kojih polovica za Crveni križ, Ljubo Smerčehinich u *Blatu* kr. 250, Ljubo Smerčehinich i Tomo Marchi u *Blatu* kr. 56.25, e. k. zem. oružničko zapovjedništvo u *Zadru*, kr. 258.20, — don Frano Ivanušević, Kriko-Jesenice kr. 50, — općinsko upraviteljstvo Silba (sabrano u lslu) kr. 69.0, „Hrvatska Kruna“ *Zadar*, kr. 17. — *Lustoro* općinsko upraviteljstvo sakupljeno kr. 150, Ilija Račić, *Brodarica-Zadar* kr. 50.

Općinsko upraviteljstvo u *Trogiru*: sakupljeno pri isplaćivanju vojnih pripomoći kr. 51.74. Comune di Zaru cor. 100. C. k. zem. oružno zapovjedništvo u Zadru kr. 3106.34 i baš: kr. 106.38, sakupljeno od oružničkih postaja u Jelsi kr. 725.60, Bolu kr. 402.50, Drnišu kr. 586.96, Novigradu kr. 1009.27, Prekomu kr. 113.33, Zlarinu kr. 43, Radučiću kr. 119.30. Nadbiskupski ordinarijat u Zadru, kr. 351.59, doprinijese: župa Suhovare kr. 9.17, župa Polešnik kr. 25. D. Iv. Dorčić Pristeg kr. 15, sakupljeno u crkvi sv. Sime u Zadru kr. 101.23, župa Nunić kr. 49, župa Preinada kr. 20.70, D. Mitar Svirčić, Premuda kr. 2, župa Slivnica kr. 40.10, erkovinarstvo Slivnica k. 20. D. Antje Mandić Slivnica kr. 5, obitelji koje primaju potporu u Slivnici kr. 64.39. — župski ured Gata (Sinj) sakupljeno u crkvi preko službe Božje na 18 kolovoza i g. Previšnjih Rogendana Njegovo e. i k. Apostolskog Veličanstva kr. 50, općina Rab istom prigodom sakupljeno kr. 65, — osoblje kontrolnog kotara financ strauže u *Mabarsoj* sakupljeno kr. 114, i kr. 123 od kojih polovica za Crveni križ, Ljubo Smerčehinich u *Blatu* kr. 250, Ljubo Smerčehinich i Tomo Marchi u *Blatu* kr. 56.25, e. k. zem. oružničko zapovjedništvo u *Zadru*, kr. 258.20, — don Frano Ivanušević, Kriko-Jesenice kr. 50, — općinsko upraviteljstvo Silba (sabrano u lslu) kr. 69.0, „Hrvatska Kruna“ *Zadar*, kr. 17. — *Lustoro* općinsko upraviteljstvo sakupljeno kr. 150, Ilija Račić, *Brodarica-Zadar* kr. 50.

Općinsko upraviteljstvo u *Trogiru*: sakupljeno pri isplaćivanju vojnih pripomoći kr. 51.74. Comune di Zaru cor. 100. C. k. zem. oružno zapovjedništvo u Zadru kr. 3106.34 i baš: kr. 106.38, sakupljeno od oružničkih postaja u Jelsi kr. 725.60, Bolu kr. 402.50, Drnišu kr. 586.96, Novigradu kr. 1009.27, Prekomu kr. 113.33, Zlarinu kr. 43, Radučiću kr. 119.30. Nadbiskupski ordinarijat u Zadru, kr. 351.59, doprinijese: župa Suhovare kr. 9.17, župa Polešnik kr. 25. D. Iv. Dorčić Pristeg kr. 15, sakupljeno u crkvi sv. Sime u Zadru kr. 101.23, župa Nunić kr. 49, župa Preinada kr. 20.70, D. Mitar Svirčić, Premuda kr. 2, župa Slivnica kr. 40.10, erkovinarstvo Slivnica k. 20.

odnosne prijedlo-
ar, Bol, Seica, Ston,
n primjerenu svotu
ži izvjestit;
za 10 godina 2%

u stanju da doznači
naših ekonomskih,
ka u uljeravanju
ravnom stavili na
na dana prostorije
je su u veoma li-

ni promet za polju.

akelni promet za
poznatim uvjetima,
slijedećim poljskim
stanskim uredima:
37, 39, 48, 51, 52,
56, 111, 113, 125,
176, 177, 178, 181,
218, 219, 220, 221,
242, 250, 252, 258,
307, 315, 316, 319,
369, 400, 400 II,
517, 600, 601, 602,
613, 615, 630.
numerirani etapai
zatvoreni do dalj-

met za sve e. i k.
om kojeg mjesta u
Poljske, Srbije i
Mitrovia na Ko-
kao do sada.

sti.

ošanski i brojav-

g ureda pripadati
ovac, Martinoviću,

nosti najdublje za-
odjelskom Vijeću
učkoj kuhinji 1000
nstru.

ti.

ženskoj općoj puč-
na 1916-1917 početi
lužbom Božjom na

5 od 9-12 sati pr.

će za učenike, koji
na one, koji su već
bavijest".

re.

beneficenza esprime
siglio Agrario Pro-
dono alla Cucina
e 1000 kg. di orzo

enog Kriza

ie pokojnika, kojih
naskog pripomoćnog
ju. Te se sazalnice
nika gospodina P.

namjesništvo i poginulih nika.

Progr.: sakupljeno
kr. 51,74. Comu-
nužno zapovjedništvo
338, sakupljeno od
600, Bula kr. 402,50,
009,27. Prekonna kr.
kr. 119,30. Nad-
351,59, doprinijese:
lesnik kr. 25, D. Iv.
u crkvi sv. Sime u
49, župa Promada
emuda kr. 2, župa
Slivnica k. 20, D.
ditelji koje primaju
zapiski ured *Gala*
službe Božje na 18
an Njegovog e. i k.
eina *Plab* istom pri-
lje kontrolnog ko-
kupljeno kr. 114, i
Crveni križ, Luubo
ubo Smerčinih i
k. zem. oružničko
e:20. — don Frano
— općinsko upra-
r. 69:0. „Hrvatska
općinsko upravi-
ačić, *Brodarica-Za-*

Telegram Jekova Hindenburgu.

BERLIN, 8. Viši zapovjednik bugarske vojske Jekov zahvalio je Hindenburgu na njegovoj čestiti telegramom, u kojemu kaže: Počevši ovako, bugarske čete, koje podupiru njihovi u ratu drugovi, nepobjedljivi Nijemci, pokazuju, da rumunjska vojska nije kadra da promijeni prilike na istočnoj ili na balkanskoj fronti.

Parni brodovi nasukani i potopljeni.

KOPENHAGEN, 8. „Berlinske Tidende“ javlja iz Bergena: Veliki engleski parni brod „Numina“, nasukao se u Bijelom Moru. Parni je brod, koji je vozio 4000 tona uglja u Arhangjelsk, nalazi se u vrlo teškim prilikama.

PARIZ, 8. „Petit Parisien“ javlja iz Saint Nazaire: Engleski parni brod „Noelston“ sukobio se prema Belle Isle sa norveškim parnim brodom „Sedestale“, koji je potonuo. Posada se spasla, osim kapetana.

Nizozemska otpušta zadnje godište domobranstva.

HAAG, 9. Podčasnici i pomoćni domobranstva godišta 1916 bit će danom 29 septembra otpušteni.

Rumunjski navještaj rata i krunsko vijeće.

BERN, 8. „Petit Parisien“ piše o rumunjskim prilikama prije nego je buknuo rat: Sve odnose za glavke bijahu prihvatili kralj, Bratianu i ministar rata. Krunsko je vijeće dobilo samo saopćenje o vladinoj odluci, koja se tako zatajivala, da su u krunskom vijeću ostali svi iznenađeni; jedini je Carp prosvjedovao; on je uvjeravao Kralja, da će dan, u koji bude navještan rat, biti nesretan po Rumunjsku.

Argentina i njemačke trgovačke podmornice.

BERN, 8. „Tems“ javlja iz Buenos-Airesa: Argentina je odgovorila na notu kojom saveznici traže da se sa njemačkim trgovačkim podmornicama postupa kao sa ratnim lagjama, da će to pitanje uzeti u pretres.

U Karpatima i istočnoj Galiciji bojevi se nastavljaju sa nesmanjenom žestinom; osobito na istoku od *Halicza* biju se sa velikom ogorčenosti. Tu je neprijatelj ponovio tripud svikom bezuspješne napade. Sve su pozicije u našim rukama.

Vojna fronta princa Leopolda Bavarskoga:

Stanje se nije promijenilo.

Talijansko bojište:

Na primorskoj fronti stajali su pod sve jednako topovskom vatrom *Monte San Gabriele* i *Dolsko* sedlo, a na tirolskoj fronti naše pozicije južno od *Travignola* i *Val di Fiemme*. Istočno od *Val Morbia* u uspješnom preduzeću naših četa zarobismo 55 ljudi.

Jugo-istočno bojište:

Oslabija neprijateljska odjeljenja, koja bijahu prešla preko *Vojuse*, naši su ih zaštitni odjelci opet potjerali na južnu obalu rijeke.

Zamjenik poglavice generalnog štaba v. Hofer podmaršal.

Izvjestaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 8. Wolff Bureau javlja: Veliki glavni stan, 8 septembra.

Zapadno bojište:

Sjeverno od *Somme* djelovanje je artiljerije znatno. Južno od *Somme*, od jučer popodne pješadijski boj. Napadači su odbijeni sa najvećim gubicima. Zapadno od *Berny* pojedini dijelovi opkopa ostadoše u neprijateljevim rukama. Nakaodno se javlja, da smo u preključerašnjim bojovima jugo-istočno od *Ivrigie* *Souville*, izgubili nekoliko zemljišta.

Balkansko bojište:

Sjeverno od *Dobriča* bugarske i turske čete odbiše rusko-rumunjske snage.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

BERLIN, 8. Dana 6 septembra naše mornaričine letjelice napadoše bombama neprijateljske pomorske snage pred *Arensburgom* na otoku *Oselu*. Kod *Zerela* prinudismo neprijateljsku letjelicu da se spusti na zemlju. U noći od 6 na 7 septembra jedan od naših mornaričnih zrakoplova osuo je izdašno bombama rusku letjelicu stanicu *Runoe* u *Riškom* *Zalivu* i postigao dobar uspjeh. Dana 7 septembra ruska topnjača-bombardovala je najalovo sjevernu kurlandsku obalu; mornaričine je letjelice prgoniše i napadoše bombama. U taj isti dan naše pomorske snage uhvatise u Sjevernom Moru holandski parni brod „*Niobe*“ krcat kontribandom.

Izvjestaji bugarskog glavnog štaba.

SOFIJA, 8. (Zakašnjeno). Glavni stan javlja: Bugari su osamili oba mostobrana *Tutrakan* i *Silistria* i zapremili gradove *Dobrič*, *Balčik*, *Kavarnu* i *Kaliaku*. Prama *Tekiji* bugarska artiljerija ore uspješno sa poboćnom vatrom streljačke roveve i najstražnije linije neprijatelja koji zaprema *Orsova*.

SOFIJA, 8. Glavni stan javlja 4 septembra:

Fronta mačedonska:
Neprijatelj pokus da napane jedan dio naše pozicije sjeverno od *Ostroskog* jezera, propade, već u našoj vatri. U kraju oko *Cajari* neprijateljska odjeljenja pokušahu da se otisnu pravcem na *Čiflik*, ali naša ih je vatra uzblila.

Rumunjska fronta:

Mi napredujemo uspješno u *Dobrudži*. Kolone, što su dolazile sa zapada i juga prema *Tutrakanu*, napadoše na rumunjske čete i uzbiše ih s onu stranu linije utvrda; tom prigodom zarobismo 100 ljudi. Vojna grupa koja operiše pravcem na *Silistria*, potuče neprijatelja sjeverno od *Hasköja*. Čete, što su 2 septembra osvojile *Kurt-Bunar*, poslije boja od 6 sati potuče su i rasprsiše jake neprijateljske odjeljke. Neprijatelj je ostavio na bojnou polju preko 600 mrtvih i veliko mnoštvo predmeta od opreme. Zarobismo preko 700 momaka. Četni odjelci što se kreću prama *Dobriču*, pobjediše neprijatelja blizu mjesta *Bladza*, uzbiši ga prama sjevero-istoku. Čete što marširaju prama *Balčiku*, zapremiše jučer mjesta *Tekek* i *Momčil*.

Telegram Jekova Hindenburgu.

BERLIN, 8. Viši zapovjednik bugarske vojske Jekov zahvalio je Hindenburgu na njegovoj čestiti telegramom, u kojemu kaže: Počevši ovako, bugarske čete, koje podupiru njihovi u ratu drugovi, nepobjedljivi Nijemci, pokazuju, da rumunjska vojska nije kadra da promijeni prilike na istočnoj ili na balkanskoj fronti.

Parni brodovi nasukani i potopljeni.

KOPENHAGEN, 8. „Berlinske Tidende“ javlja iz Bergena: Veliki engleski parni brod „Numina“, nasukao se u Bijelom Moru. Parni je brod, koji je vozio 4000 tona uglja u Arhangjelsk, nalazi se u vrlo teškim prilikama.

PARIZ, 8. „Petit Parisien“ javlja iz Saint Nazaire: Engleski parni brod „Noelston“ sukobio se prema Belle Isle sa norveškim parnim brodom „Sedestale“, koji je potonuo. Posada se spasla, osim kapetana.

Nizozemska otpušta zadnje godište domobranstva.

HAAG, 9. Podčasnici i pomoćni domobranstva godišta 1916 bit će danom 29 septembra otpušteni.

Rumunjski navještaj rata i krunsko vijeće.

BERN, 8. „Petit Parisien“ piše o rumunjskim prilikama prije nego je buknuo rat: Sve odnose za glavke bijahu prihvatili kralj, Bratianu i ministar rata. Krunsko je vijeće dobilo samo saopćenje o vladinoj odluci, koja se tako zatajivala, da su u krunskom vijeću ostali svi iznenađeni; jedini je Carp prosvjedovao; on je uvjeravao Kralja, da će dan, u koji bude navještan rat, biti nesretan po Rumunjsku.

Argentina i njemačke trgovačke podmornice.

BERN, 8. „Tems“ javlja iz Buenos-Airesa: Argentina je odgovorila na notu kojom saveznici traže da se sa njemačkim trgovačkim podmornicama postupa kao sa ratnim lagjama, da će to pitanje uzeti u pretres.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau

I bollettini dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA, 7. Si comunica ufficialmente: 7 settembre 1916.

Fronte contro la Rumenia.

Presso *Olah Toplicza* le nostre truppe per sfuggire un accerchiamento minacciate, furono ritirate sulle alture ad ovest della località. Del resto situazione inalterata, nessun avvenimento particolare.

Fronte del generale di cavalleria Arciduca Carlo Francesco Giuseppe.

Molteplici e assai violenti attacchi, diretti ieri dal nemico contro il nostro fronte sui *Carpaži*, furono respinti, parte dopo accaniti combattimenti da vicino, parte mediante contrattacchi con grandi perdite del nemico. A sud-ovest di *Fundul Moldovi* un nostro attacco ci condusse all'espugnazione di un fortino — punto d'appoggio.

In questo incontro caddero nelle nostre mani 88 prigionieri non feriti. Tra la *Zlota Lipa* ed il *Dniester*, in connessione coi combattimenti ieri descritti, abbiamo raggiunto la posizione già preparata. Ad est e sud-est di *Brzezany* gli attacchi nemici non condussero ad alcun successo.

Fronte del principe Leopoldo di Baviera.

Presso l'armata del colonnello generale *Böhm* *Ermolli*, isolati tentativi d'attacco del nemico furono sventati dal nostro fuoco. Sul resto del fronte, da ambo le parti, fuoco moderato di artiglieria.

Teatro della guerra italiano:

Nel Goriziano la nostra artiglieria cannoneggiò i passaggi sull'Isonzo, mentre il nemico teneva sotto il fuoco le nostre posizioni presso *Lokvica* e parecchie località nella valle del *Vippaco*. Sul fronte della *Valsugana* riparti italiani di ricognizione, che con forte accompagnamento di fuoco avanzavano contro il *Cicarone*, furono in breve respinti.

Teatro della guerra sud-orientale:

La situazione è inalterata.

VIENNA, 8. Si comunica ufficialmente:

8 settembre 1916.

Fronte contro la Rumenia:

Da ambo i lati della strada *Petrozsény-Hatszég* dal pomeriggio di ieri sono in corso combattimenti. Ad ovest di *Csik Szereda* le nostre truppe, di fronte a un attacco nemico soverchiante, furono ritirate sul monte *Hargita*.

Fronte del generale di cavalleria Arciduca Carlo Francesco Giuseppe.

Nei *Carpaži* e nella Galizia orientale continuano diminuiti i combattimenti, che particolarmente ad est di *Halicz* furono condotti con grande accanimento. Qui il nemico rinnovò per tre volte i suoi assalti infruttuosi. Tutte le posizioni sono in nostro possesso.

Fronte del principe Leopoldo di Baviera.

Situazione inalterata.

Teatro della guerra italiana:

Sul fronte del Litorale *Monte San Gabriele* e il giogo di *Dol*, sul fronte tirolese le nostre posizioni a sud di *Travignolo* e della *Val di Fiemme* stettero sotto un costante fuoco di artiglieria. Ad est di *Val Morbia* una riuscita impresa delle nostre truppe ci recò 55 prigionieri.

Teatro della guerra sud-orientale

Riparti nemici più deboli, che varcarono la *Vojsa* furono dai nostri riparti di protezione cacciati nuovamente sulla riva meridionale.

I bollettini del grande quartier generale germanico.

BERLINO, 7. Il Wolff Bureau comunica: Grande quartiere generale, 7 settembre.

Teatro della guerra occidentale:

La battaglia sulla *Somme* fa il suo corso. Si combatte su tutta la linea. Gli Inglesi attaccarono sempre di nuovo presso *Ginchy* ma inutilmente. I Francesi s'impegnarono un'altra volta sul loro grande fronte d'attacco, a sud della *Somme*, in un assalto, che nella parte settentrionale crollò completamente dinanzi alle nostre linee. Nel settore di *Berny-Denicourt* e su ambo i lati di *Chaulnes* i vantaggi iniziali del nemico gli furono con una rapida contropunta nuovamente strappati. A *Vermand-Ouillers* l'assaltore ha preso nuovamente piede. Ad est della *Mosa* ripetuti attacchi francesi contro il fronte: fortificazione di *Thiamont* — bosco di monte, furono ribattuti.

Teatro della guerra orientale:

Nei *Carpaži* a sud ovest di *Zielona* furono ribattuti più volte sulla *Babaludova*, ad ovest della valle di *Kirlibaba*, attacchi russi, e da ambo i lati di *Dorna Watra* attacchi russo-rumeni.

Teatro della guerra balcanico:

Truppe germaniche e bulgare vittoriose hanno preso d'assalto la piazza validamente fortificata di *Tutrakan*. Il bottino della vittoria ascende, secondo le notizie fin qui pervenute, ad oltre 20.000 prigionieri, fra i quali 2 generali e più di 400 altri ufficiali, oltre 100 cannoni. — Anche le perdite sanguinose dei Rumeni furono gravi. L'attacco di grosse forze russe contro *Dobrič* venne respinto.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

BERLINO, 8. Il Wolff Bureau comunica: Grande quartiere generale, 8 settembre.

Teatro della guerra occidentale

A nord della *Somme* considerevole attività d'artiglieria. A sud della *Somme* dal pomeriggio di ieri combattimenti di fanteria. L'assaltore fu con grandi perdite respinto. Ad ovest di *Berny* rimasero nelle sue mani singoli tratti di fossato. Successivamente si annuncia che a sud est del forte di *Souville* nei combattimenti di ieri l'altro andò perduto del terreno.

Teatro della guerra balcanico.

A nord di *Dobrič* truppe bulgare e turche respinsero le forze russe-rumene.

La presa di Tutrakan.

21.000 Rumeni fatti prigionieri.

Comunicati dello stato maggiore generale bulgaro.

SOFIA, 7. Ieri alle ore 2.30 p. m., dopo violento combattimento, cadde definitivamente nelle nostre mani la fortezza di *Tutrakan*, a testa di ponte. La guarnigione della fortezza capitolò.

Furono fatti prigionieri i reggimenti di fanteria 34, 35, 36, 40, 74, 79, 80, 84, — due battaglioni di un reggimento di gendarmeria, il reggimento 5.º obici, ed il 3.º reggimento di artiglieria pesante.

Fu catturata tutta l'artiglieria di fortezza, molte munizioni e fucili, mitragliatrici e molto materiale di guerra. Il numero preciso dei prigionieri e del bottino viene appena ora constatato.

Fino ad ora furono contati 400 ufficiali, fra i quali 3 comandanti di brigata, e 21.000 prigionieri non feriti. Il bottino ascende a 2 bandiere, più di 100 cannoni moderni, fra i quali trovansi 2 batterie rubateci nel 1913 presso la città di *Ferdinand*. Le perdite rumene, fra morti e feriti, sono enormi. Molti soldati durante la fuga, presi da panico, annegarono nel Danubio.

SOFIA, 7. Il quartiere generale comunica in data 4 settembre.

Fronte Macedone:

Il tentativo nemico di attaccare una parte della nostra posizione a nord del lago di *Ostrovo* crollò già nel nostro fuoco. Nella regione di *Tschayazi* riparti nemici tentarono di avanzare in direzione della località di *Tschiflik*, ne furono però ributtati dal nostro fuoco.

Fronte rumeno.

La nostra avanzata nella *Dobrugia* progredisce con successo. Colonne avanzanti da ovest e sud contro *Tutrakan* attaccarono le truppe rumene, e le ributtarono dietro la linea dei forti, nel quale incontro vennero fatti 100 prigionieri. Il gruppo d'esercito operante in direzione di *Silistria* inflisse a nord di *Hasköj* una sconfitta al nemico. Le truppe che il giorno 2 settembre avevano espugnato *Kurt-Bunar*, dopo un combattimento di 6 ore, hanno battuto e messo in rotta forti riparti nemici. Il nemico lasciò sul campo di battaglia oltre 600 cadaveri e una grande quantità di oggetti d'armamento. Furono fatti oltre 700 prigionieri. I riparti di truppe che avanzano in direzione di *Dobrič* vinsero il nemico nei dintorni della località di *Bladza*, e lo ributtarono verso nord est. Le truppe in marcia su *Balčik* occuparono ieri le località *Tekek* e *Momčil*.

SOFIA, 8. (Ritardato). Lo stato maggiore generale comunica in data 5 settembre. I bulgari hanno isolato le due teste di ponte di *Tutrakan* e *Silistria*; hanno occupato le città di *Dobrič*, *Balčik*, *Kavarna* e *Kaliakra*. Verso *Tekia* l'artiglieria bulgara batte con successo con fuoco di fianco i fossati e la linea retrostante del nemico che occupa *Orsova*.

Un dispaccio di Jekow a Hindenburg.

BERLINO, 8. Il comandante superiore dell'armata bulgara, *Jekow*, diresse a Hindenburg un telegramma di ringraziamento per le sue congratulazioni, in cui dice: Con questo principio le truppe bulgare, appoggiate dai loro commilitoni dagli invincibili Tedeschi, dimostrano che l'esercito rumeno non è in grado di mutare la situazione sul fronte orientale e balcanico.

La dichiarazione di guerra della Rumenia e il Consiglio della Corona.

BERNA, 8. Il „Petit Parisien“ a proposito di quanto avvenne in Rumenia prima dello scoppio della guerra, scrive: „Tutti i relativi conchiusi furono presi dal re, da Bratianu e dal ministro della guerra. Il Consiglio della Corona ricevette soltanto l'annuncio dei conchiusi presi dal governo, i quali erano stati tenuti così segreti, che nel Consiglio della Corona tutti ne rimasero generalmente sorpresi. Soltanto *Carp* potè protestare, ed assicurò il re che il giorno della dichiarazione di guerra sarebbe stato un giorno funesto per la Rumenia“.

L'Argentina ed i sottomarini mercantili germanici.

BERNA, 8. Il „Tems“ da Buenos Aires: Alla nota delle potenze dell'Intesa che invitava a trattare i sottomarini mercantili germanici come navi da guerra, l'Argentina rispose che assoggetterebbe la questione ad un esame.

Piroscafi investiti e affondati.

COPENHAGEN, 8. Il „Berlinske Tidende“ ha da Bergen: Il grande piroscafo inglese „*Numina*“ si è investito nel Mar Bianco. La posizione del piroscafo, che era in viaggio per *Archangelks*, con 4000 tonnellate di carbone, è estremamente pericolosa.

PARIGI, 8. Il „Petit Parisien“ ha da Saint Nazaire: Il piroscafo inglese „*Nölston*“ all'altezza di Belle Isle si è scontrato col piroscafo norvegese „*Sedestal*“ che colò a picco. L'equipaggio, meno il capitano, si è salvato.

RINGRAZIAMENTO.

Profondamente commossa, esprimo i più sentiti ringraziamenti a tutte quelle gentili persone, parenti, amici e conoscenti, che in varia guisa vollero onorare la memoria del mio indimenticabile marito

GIUSEPPE GRANCICH

i. r. consigliere aulico in r. avvocato.

Speciale riconoscenza devo poi agli egregi medici *Dr Peričić* e *Dr Marčić*, che si prestarono di tutto cuore per il caro defunto e cercarono con ogni mezzo di lenire le di lui sofferenze.

Mi sento in obbligo di esprimere la mia più viva riconoscenza al *Rev. P. francescano Giusto Furlan*, per conforti spirituali, somministrati al defunto, in modo speciale poi alla famiglia *Mazzoni* dell'impareggiabile cordialità di cui nella dolorosa circostanza ci fu larga, nonché a *S. E. il Signor Presidente d'Appello* e *Benedetti*, al *Signor Presidente della Giunta Provinciale* *Dr Ivčević*, al *Commissario governativo* del Comune di *Zara* *Signor Consigliere aulico Skarič*,

al signor vice-presidente di Finanza *Vidulich*, al signor Consigliere aulico *Tichy*, all'i. r. Tribunale d'Appello, all'i. r. Tribunale provinciale, all'i. r. Procura di Stato, all'i. r. Luogotenenza, al Dipartimento contabile luogotenenziale, all'i. r. Procura di Finanza, alla *Camera degli avvocati*, ai *M. R. Padri Francescani* nonché all'asilo delle orfanelle, che con oblazioni o partecipando ai funerali del caro estinto, ne vollero onorare la memoria.

Caterina V. a Grancich per se e figli.

OBJAVA.

Daje se na znanje zanimanicima, da će otvoriti građanske škole i tečaja naobrazbe slijediti polovicom rujna i to:

Dne 14 t. mj. od 8—10 sati prije podne upisivanja. Prijamni i popravni ispit:

dne 14 t. mj. od 3—5 p. p.
" 15 " " 8—12 pr. p.
" " " " 3—5 p. p.

Za pripust u I. razred potrebno je:

a) 11 navršeni godina;
b) Svjedodžba V. godišta pučke škole; a radi velikog broja prijavljenih djevojčica;

c) prijamni ispit iz nauka vjere, nastavnog jezika i računstva.

Dne 18 t. mj. na 8 1/2 sati pr. p. Sv. Misa.
Dne 19 t. m. na 8 sati redovita pouka.

NB. Za slučajne obavijesti obratiti se na upraviteljstvo dne 12 i 13 t. mj. od 4—6 sati p. p.

Više Djev. Odgajalište Zaklade Sv. Dimitrija — Zadar.

AVVISO.

Si mette a cognizione degli interessati che l'apertura della scuola civica con gli annessi corsi di perfezionamento avrà luogo alla metà di settembre e precisamente:

Ai 14 m. c. l'iscrizione dalle 8—10 ant. L'esame d'ammissione e di riparazione avrà luogo:

ai 14 m. c. dalle 3—4 pom.
" 15 " " 8—12 ant.
" " " " 3—5 pom.

Per essere ammesse al primo corso è necessario:

a) 11 anni compiuti;
b) certificato della V. popolare, e visto il grande numero delle bambine già insuinate;

c) l'esame d'ammissione in relig., lingua d'istruz. e mat.

Ai 18 m. c. alle 8 1/2 ant. S. Messa.
Ai 19 m. c. alle 8 scuola regolare.

